

HUMAN | AKCIJA ZA
RIGHTS | LJUDSKA
ACTION | PRAVA

6. oktobar 2014.

REAGOVANJE AKCIJE ZA LJUDSKA PRAVA NA ODGOVOR DNEVNIH NOVINA

HRA mjeri etički, samo je to nekima teško da prihvate (br. 2)

Zahvaljujemo na prilici da naše stavove dodatno objasnimo. Nadamo se da ćemo uspjeti da zainteresujemo građane, posebno novinare i urednike, da pročitaju naš izvještaj. Iako ste pompeznim naslovom izabrali da čitaocima istaknete kako "nemamo standard", a u podnaslovu da je naš izvještaj "nekvalitetan i nedobronamjeran", drago nam je da ste, ipak, pronašli njegove "zanimljive djelove" i da ćete uraditi "određene korekcije koje smatrate tačnim". To nas ohrabruje da naš trud, u odnosu na Dnevne novine, ipak nije bio uzaludan.

U reagovanju ste posebno uokvirili da "izvještaj sadrži 64 strane... a vi očekujete da mi o njemu polemišemo odmah na prezentaciji. Nije logično, a bilo bi neozbiljno." Kažete da predstavljanje izvještaja nije mjesto za polemiku, jer izvještaj prethodno niste pročitali, jer niste imali vremena da ga čitate. OK, ali to ste Vi.

Drugi učesnici su pročitali izvještaj od četvrtka, kada je i Vama poslat, do ponedjeljka, kada je skup održan, i kompetentno učestvovali u raspravi. Pregled nalaza i zaključaka u odnosu na medije pojedinačno zahtijeva malo vremena – nek čitaoci prosude sami. Treba uzeti u obzir i to da Medijski savjet za samoregulaciju svoje izvještaje nije predstavljao uz raspravu, već na konferencijama za štampu i da izvještaje nije slao svim medijima na koje se odnose, pogotovo ne unaprijed.

Tvrdite da nismo dobronamjerni i da ne radimo kvalitetno. Naravno da imate pravo na takav stav. Njemu bi se, možda, moglo suprotstaviti da ste otkrili činjenice na kojima ga zasnivate. Umjesto toga, iskrivljeno predstavljate stavove iz našeg izvještaja – kažete "sami ste rekli u prvom izvještaju da nije moguće utvrditi da li mediji krše autorska prava. Pa kako ste onda to kasnije utvrdili?" Netačno je da smo rekli da to nikada nije moguće utvrditi, naprotiv, rekli smo da je to nekada sasvim očigledno – kao kada se tuđi tekst objavljen na stranom portalu samo prevede i potpiše inicijalima, a ne navede izvor; kao kada se tuđa fotografija ne potpiše, pa se čitaoci navode da pomisle da je sačinio medij koji je objavio. Dobro znate da se ne radi samo o „Kinezu koji vozi kofer“, već i o fotografijama iz političke rubrike. Uostalom, uporedni pregled Vaše konkurencije pokazuje da druge dnevne novine najčešće potpisuju fotografije koje nisu same izradile. Blic je, primjera radi, upravo

priču o Kinezu koji vozi kofer identifikovao kao priču koju su preuzeli od *Headlines & Global news* (<http://www.blic.rs/Slobodno-vreme/Zanimljivosti/471918/Pogledajte-Covek-koji-vozi-svoj-kofer>)

Iako su možda Dnevne novine platile za pravo da koriste te tekstove i fotografije, etično je navesti da je autor fotografije neko drugi. Iako mediji plaćaju agencijama za tu vrstu usluga, praksa je da agencije traže da bude navedeno autorstvo, kao što pokazuje praksa drugih štampanih medija. Voljeli bismo da pokažete suprotan primjer.

Naglašavamo i da se uopšte ne slažemo s tezom da je sve što (neke) čitaocima zanima i u javnom interesu. Ako je tačno da ste objavili detalje iz privatnog života zatvorenika optuženih za najteža krivična djela zato što su oni od vas to tražili, onda niste prekršili njihovu privatnost, ali pošto niste to jasno objavili, vaši čitaoci – mi – imali su opravdane razloge da steknu drugačiji utisak.

Prema tome, ko je dobronamjeran, ko konstruktivan, ko sujetan, ko uvrijeđen, nek sude drugi van ove polemike. Pozivamo sve da pročitaju naše izvještaje na www.hraction.org. Kolege iz građanskih udruženja dobro znaju koliko je rizičan ovakav projekat, kritika medija, rizik da prosto prestanete da nas objavljujete ili da se prema onome što radimo ophodite krajnje zlonamjerno. Vi u medijima imate moć uređivačke politike da ocjenite hoćete li nešto uopšte objaviti, kako ćete objaviti, s kakvim naslovom, kakvom fotografijom, pa i da ne prekršite Kodeks. I takve smo štetne posljedice svjesno izazvali po HRA, zato što vjerujemo da je rasprava o etičkim standardima i kvalitetu samoregulacije u medijima za naše društvo korisnija.

Tea Gorjanc-Prelević i Duško Vuković